

KALBINIAI ŽAIDIMAI: FILOSOFIJOS ATVEJIS

Rimantas Viedrynaitis

Šv. Ignaco Lojolos kolegija

V., Pavardė: R., Viedrynaitis
E-puslapis: <https://www.ilc.lt/>
E-paštas: rimantas.viedrynaitis@gmail.com
Institucija: Šv. Ignaco Lojolos kolegija
Adresas: Vilniaus g. 29, LT-44286, Kaunas
Telefono nr.: +370 612 76771

Tyrimo tikslas. Pateikti analizę kalbinių žaidimų kaip kalbos ir veiksmų, kur kalba yra įpinta į pačius veiksmus visumą, akcentuojant specifinį filosofinį kalbinį žaidimą ir jo perspektyvas lietuviškų diskursų lauke. Lokalizuoti filosofinį kalbėjimą, atrodytų, nėra sudėtinga – tai akademinis laukas, tačiau jo įtaka yra gerokai platesnė negu vien filosofijos katedros narių ir studentų pokalbiai. Filosofinį kalbėjimą neretai pasitelkia ir viešojo kalbinio žaidimo dalyviai, ypač tuomet, kai bandoma analizuoti sudėtingesnes, fundamentalesnes temas. Tada ir išryškėja esminės problemos, rodančios lietuviško filosofinio diskurso skurdumą, negebėjimą aiškiai artikuliuoti sudėtingesnes temas. Nors, atrodytų, tai buvo XX amžiaus pradžios problema, bet, deja, esame labai panašioje situacijoje. Vertimų netrūksta, bet išskyrus siaurą filosofų ratą dažnam žmogui filosofinis kalbinis žaidimas yra visiškai nesuprantamas. Kodėl taip nutinka? Patys filosofai yra pasidalinę į priešingas stovyklas, sąlygiškai juos galima pavadinti nacionalistais ir globalistais. Pastarieji atvirai šaiposi iš pastangų rasti gimtosios kalbos pritaikymo filosofijai, o pirmieji, nemažiau emociškai, siekia kalbinio grynumo. Visame pasaulyje, ne išimtis ir mūsų šalis, labai aštriai iškilo vertybinė ir ideologinė globalistinio ir nacionalinio diskursų priešstata. Nors viešuose pasisakymuose tikrai netrūksta emocinio bei ideologinio patoso, bet bent kiek labiau artikuliuotos, racionaliai, o ne emociškai angažuotos pozicijos nėra. Visa ši situacija ir yra pagrindinis tyrimo tikslas.

Reikšminiai žodžiai: kalbinis žaidimas, diskursas, nacionalizmas, globalizmas, emocionalumas

Tyrimo metodai. Metodologine priemone pasirinkta Ludwigo Wittgensteino sąvoka „kalbinis žaidimas“, sėkmingai išbandyta dar 1979 metais, kai, rašydamas ataskaitą apie postmodernų būvį išsivysčiusiose šalyse, tai padarė Jean-François Lyotardas. Pasirinkta metodologinė priemonė leido racionaliai spręsti iškeltą problemą.

Rezultatai. Kalbinių žaidimų visumoje, filosofinis kalbėjimas dažnai pasmerkiamas nesusikalbėjimui. Problema fundamentaliau nenagrinėjama ir nesprenžžiama. Vyrauja emociingi pasisakymai, vertybiniai-estetiniai verdiktai, o racionalios kalbos labai trūksta.

Praktinis reikšmingumas. Tyrimas išryškina būtinybę tiek akademinėje, tiek viešojoje filosofinėje kalboje ieškoti adekvačių kalbinių išraiškų, kurios būtų priimtinos ne tik siauram specialistų ratui, bet ir visuomenei.